

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-2-31 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 10-34/539-191
Karar Tarihi : 6.5.2010

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN, İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Hakan Suat ÖLMEZ, Sinan ÇÖRÜŞ, Nur Seda KÖKTÜRK

C. BAŞVURUDA BULUNAN : - Orhan MERAL
Birlik Mahallesi 450. Cad 46/8 Çankaya/Ankara

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA

20 **YAPILANLAR** : - Vestel Dayanıklı Tüketim Malları Paz. San. Tic. A.Ş.
Ambarlı Petrol Ofisi Dolum Tesisleri Yolu Zorlu Plaza
34840 Avcılar/İstanbul

- MGİ Elektronik Cihazlar ve Kim. Ürünler San. Tic. A.Ş.
Büyükdere Cad. Naci Kasım Sok. Hüseyin Özer İş Merkezi
Kat:4 No:3 Mecidiyeköy/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Vestel Angel güvenlik sistemlerinde benimsenen şifreleme uygulamaları sayesinde gözlem hizmetlerinin sadece MGİ Elektronik Cihazlar ve Kimyevi Ürünler San. Tic. A.Ş.'den temin edilebildiği iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Başvuruda özetle;

- 30 - 31.10.2005 tarihinde Vestel Angel 300 markalı ev alarm sistemi satın aldığı,
- İzleme hizmetinin MGİ adlı firma tarafından verileceğinin söylendiği, yıllık 200 TL'lik ücret karşılığı dinleme hizmeti verildiği,
- Kasım 2009 tarihinde MGİ firması ile yıllık sözleşmesinin bittiği, yeni sözleşmeyi daha uygun fiyat vermesi nedeniyle Ankara'da bulunan bir firma ile yapmak istediği,
- Anlaşma yapmak istediği firma yetkililerinin cihaz ayarlarını kendi dinleme istasyonlarına yönlendirmek için evine geldikleri ancak Vestel'in alarm cihazlarının tüm şifrelerini yalnızca MGİ firmasına yönlendirmiş olması nedeniyle bunu başaramadıkları,
- Konuyu Vestel'e ilettiğinde MGİ firmasının dışında bir firmanın dinleme hizmeti vermesinin mümkün olmadığını söylendiği

ifade edilerek gereğinin yapılması talep edilmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 8.1.2010 tarih ve 195 sayı ile giren şikayet üzerine yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 8.2.2010 tarih 2010-2-31/İİ-10-EÖ sayılı İlk İnceleme Raporu, Rekabet Kurulu'nun 18.2.2010 tarih ve 10-18 sayılı toplantısında görüşülmüş ve 211-M sayılı karar ile Vestel ve MGİ hakkında önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Yapılan inceleme sonucunda hazırlanan 29.4.2010 tarih ve 2010-2-31/ÖA-10-196.HSÖ sayılı Önaraştırma Raporu, 4.5.2010 tarih ve REK.0.06.00.00-110/216 sayılı Başkanlık Önergesi ile 10-34 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

50 **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili Rapor'da; Vestel Dayanıklı Tüketim Malları Pazarlama San. Tic. A.Ş. ve MGİ Elektronik Cihazlar ve Kimyevi Ürünler San. Tic. A.Ş. hakkında, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Taraflar

I.1.1. Şikayet Edilen Taraf: Vestel Dayanıklı Tüketim Malları Pazarlama A.Ş. (Vestel)

Şirket, Vestel Şirketler Grubu bünyesindeki üretim şirketleri olan Vestel Elektronik San. ve Tic. A.Ş., Vestel Beyaz Eşya San. ve Tic. A.Ş. ve Vestel Dijital Üretim Sanayi A.Ş.'nin ürünlerinin yurt içinde satış ve pazarlamasını gerçekleştirmektedir.

60 **I.1.2. Şikayet Edilen Taraf: MGİ Elektronik Cihazlar ve Kimyevi Ürünler San. ve Tic. A.Ş. (MGİ)**

MGİ, güvenlik sitemine sahip bireysel aboneler ile banka ve zincir mağazalara 7/24 çağrı merkezi, raporlama, canlı gözlem takip ve yetkili mercilere bildirme gibi faaliyetleri içerisinde barındıran merkezi gözlem hizmetini sunmaktadır. Şirket bunun yanında ağır sanayi tesislerine yönelik entegre elektronik güvenlik sistemlerinin dizayn, uygulama, bakım ve onarımları faaliyetlerini yürütmektedir.

I.2. Genel Değerlendirme

I.2.1. Pazara İlişkin Genel Bilgiler

70 Başvurunun ilgili olduğu faaliyet alanı olan ev güvenlik sistemleri esasen izinsiz girişlere ve hırsızlara karşı bir önlem olarak ortaya çıkmış ancak, daha sonra, evin güvenli bir ortam olmasını sağlayan bir sistem bütününe dönüşmüştür. Bu kapsamda, tüketiciye sunulmakta olan güvenlik hizmetinin içeriği genişlemiş, hareket algılayıcıları, kameralar ve güvenlik kodları aracılığıyla, eve istenmeyen kişilerin girmesinin engellenmesinin ötesinde, su baskını, yangın gibi istenmeyen olaylara karşı uyarı imkanı sağlayan, yaşlıların ve çocukların faaliyetlerini kameralarla uzaktan izlenmesini mümkün kılan daha geniş tabanlı güvenlik hizmetlerine bir geçiş yaşanmıştır.

80 Güvenlik sistemleri, temel olarak ana alarm paneliyle, bu panele bağlı yangın, hareket ya da ısı algılayıcıları gibi uç birimlerin (PIR, manyetik kontak, yangın dedektörü, vb) etkileşmesi prensibiyle çalışmaktadır. Bir güvenlik sistemi kurulmasının öncesinde, hangi uç birimlerden kaçının hangi noktalara yerleştirileceği gibi hususların belirlenmesi adına ilk aşamada uzman kişilerce bir keşif yapılmaktadır. Bu keşif neticesinde meskenin büyüklüğü ve mevcut güvenlik riskleri göz önüne alınarak, bir güvenlik planı belirlenmekte ve tüketicinin sunulan bu planı kabul etmesi halinde, sistemin montajı gerçekleştirilmektedir.

90 Sistem, kurulduktan sonra güvenlik tehdidi olarak algılanan durumlara karşı iki farklı önlem alınmaktadır. Bütün güvenlik sistemleri, standart olarak bir güvenlik tehdidiyle karşılaşılması halinde sesli uyarı vermektedirler. Bunun ötesinde, tüketicinin izleme/gözlem hizmeti almayı tercih etmesi halinde, ev güvenlik sistemi bir izleme merkezine¹ bağlanabilmektedir. İzleme merkezi, güvenlik sistemini sürekli olarak takip etmekte, bir güvenlik ihlalden şüphelenildiğinde müşteriyle ve/veya kolluk kuvvetleriyle temasa geçerek durum hakkında bilgi aktarmaktadır.

Ev güvenlik hizmetleri alanında faaliyet gösteren teşebbüslerin bir kısmı sadece güvenlik hizmetleri ve bu hizmetlerin sunumu için gerekli olan güvenlik sistemleri satışı yapmakta, bir kısmı ise ürün satışının yanı sıra izleme hizmeti de vermektedir. Temel çalışma prensipleri yukarıda özetlenen bu sistemlerde farklı satış seçenekleri mevcuttur. Bu kapsamda firmalar ürünlerini,

- Güvenlik sisteminin tüketici tarafından satın alındığı, sistemin mülkiyetinin tüketiciye satış anında geçtiği, izleme hizmeti için ayrı bir aylık üyelik bedelinin tahsil edildiği,
- Tüketiciden her ay yararlandığı güvenlik hizmeti için aylık ücretlerin tahsil edildiği, sistemin mülkiyetinin güvenlik hizmetinin sunumunun ilk yıllarında hizmet sağlayan teşebbüse ait olduğu, ancak belirli bir süre sonra tüketiciye geçtiği,
- Sistemin mülkiyetinin hiçbir zaman tüketiciye geçmediği, daima hizmet veren firmada kaldığı, ancak tüketiciden her ay sunulan izleme hizmeti kapsamında ücret talep edildiği

satış çeşitleri olmak üzere farklılaştırabilmektedirler.

1.2.2. Vestel ile MGİ Arasında Yer Alan İlişkinin Değerlendirilmesi

110 Vestel ile MGİ arasında imzalanan son sözleşme (.....) tarihli olup, taraflar arasındaki ilişkinin detaylarını belirlemektedir. Sözleşmeye göre (.....TİCARİ SIR.....) faaliyetlerinden oluşmaktadır.

Sözleşmeye göre, MGİ tarafından sağlanan gözlem hizmeti, yeni abonelere Vestel Angel ürününün satışı ile birlikte Vestel tarafından satılacak ve pazarlanacaktır. Söz konusu hizmet aboneliğinin süresi bir yıl olup, bir yılın sonunda müşterinin aboneliğinin yenilenmesi işlemlerini MGİ yürütecek, gözlem hizmeti almak istemeyen müşterilerin MGİ abonelikleri dondurulacaktır.

(.....TİCARİ SIR.....)

1.2.3. 14.8.2008 Tarih ve 08-50/758-308 Sayılı Karar

120 Rekabet Kurulu, söz konusu kararında Vestel tarafından ev güvenlik sistemleri cihazlarında benimsenen bir şifreleme uygulaması ile cihaz bakım ve servis hizmetlerinin sadece "Vestel Teknik Servisleri" tarafından sunulmasının temin edildiği yönündeki iddiaları değerlendirmiştir. Yapılan inceleme neticesinde ilgili ürün pazarı, başvuru konusu uygulama ve bu uygulamaların pazardaki etkilerine ilişkin,

- Ev güvenlik hizmetleri pazarında Vestel'in hakim konumda olmadığı, hatta pazarın önde gelen teşebbüsleri arasında dahi yer almadığı,

¹ Gözlem istasyonu, haber alma merkezi gibi terimler de kullanılmaktadır.

- 130 – Ancak, Rekabet Kurulu'nun önceki içtihatları uyarınca ardıl pazarlarda marka bazında ilgili ürün pazarı tanımları yapılmasının mümkün olabildiği, özellikle ardıl piyasalarda sunulan mal ya da hizmetlerin diğer firmalar tarafından sunulmasının engellenmesi halinde bu olasılığın güçlendiği,
- Ev güvenlik sistemlerinde farklı amaçlara hizmet eden farklı şifreler bulunduğu, bu şifrelerin kullanılması yoluyla ardıl piyasalardaki faaliyetlerin zorlaştırılmasının mümkün olduğu, ancak güvenlik sistemlerinin resetlenmesi suretiyle fabrika ayarlarına döndürebildiği, resetleme sonrasında tüm programın tekrar kurgulanması gerekecek olsa da, Vestel teknik servisleri dışında bir servisten hizmet tedarikine gitmek istendiğinde bu yöntem benimsenebileceğinden herhangi bir teknik bir imkânsızlıktan bahsedilemeyeceği,
- 140 – Bir teknik imkansızlık olmadan pazardaki rolü bu derece sınırlı olan bir firma açısından benimsenecek bu gibi bir uygulamanın kötüye kullanma olarak değerlendirilmesinin mümkün olmadığı
- tespitlerinin yapıldığı dikkat çekmektedir.

I.2.4. Başvuru Konusu İddiaların Değerlendirmesi

150 Yukarıda özetlenen Kurul kararında temel itibariyle Vestel'in şifreleme uygulamalarının, tüketiciyi sadece *Vestel yetkili servislerinden hizmet almak zorunda bırakmak suretiyle* 4054 sayılı Kanun kapsamında bir ihlal olarak değerlendirilemeyeceğinin tespit edildiği görülmektedir. Öte yandan, mevcut başvuruda yer alan temel iddia ev güvenlik sistemleri ile tamamlayıcı nitelikteki gözlem hizmetinin yine şifreleme uygulaması nedeniyle anlaşmalı firma konumundaki MGİ firması dışındaki bir başka firma tarafından sağlanamadığıdır.

Gözlem hizmetleri, elektronik güvenlik sistemlerinin herhangi bir tehlike anında gözlem istasyonlarına ulaşması prensibiyle çalışmaktadır. Güvenlik sistemlerinin bu gibi anlarda kontrol panellerinde yer alan gözlem istasyonlarının irtibat numaralarına ulaşması gerekmektedir. Kullanıcı, aboneliği olduğu gözlem istasyonunu değiştirmek istediğinde kontrol panelinde yer alan irtibat numaralarını da değiştirmek durumunda kalmaktadır.

160 Yürütülen önaraştırma kapsamında Vestel güvenlik cihazlarına anlaşmalı olarak gözlem hizmeti yürütmekte olan MGİ'de raportörlerce yerinde inceleme yapılmıştır.

Yerinde incelemeler sırasında elde edilen belgelerde yer alan aşağıdaki ifadeler gerek bakım onarım hizmetlerinin sunulması gerekse gözlem hizmeti sağlanması için gereken irtibat numaralarının sisteme girilmesi sırasında gerekli olabilecek şifrenin "mühendislik şifresi" adı verilen aynı şifre olduğunu düşündürmektedir²:

1. MGİ sorumlusu tarafından Migros yetkilisine gönderilen 3.3.2009 tarihli e-postada yer alan ifadeler:

Edremit sahil şubesinin programlama şifresi değiştirilmiş bu nedenle panelin programlama menüsüne girilemiyor. MGS olarak biz servis hizmeti verdiğimiz dönemde panel program şifrelerini hiç değiştirmiyorduk. Bu şubeye servis yapan

² Vestel Angel cihazlar MGİ'nin faaliyetlerinin küçük bir kısmını oluşturduğundan doğrudan bu cihazlara ilişkin teknik uygulamalara yönelik ifadeler içeren yazışmalar elde edilememiştir. Belgelerde yer verilen ifadeler Vestel cihazlar için geçerli olmasa da Vestel cihazlarında teknik açıdan benzer prensiplerle çalıştığı görülmektedir.

170 *yeni firma değiştirmiş olabilir. Servis yapıp panelin resetlenmesi ve tekrar programlanması gerekir.”*

2. MGİ sorumlusu tarafından Migros yetkilisine gönderilen 3.3.2009 tarihli e-postada yer alan ifadeler:

“... aşağıdaki maddelerle ilgili bilgileri[n] tarafıma bildirilmesi... gerekmektedir.

1 – Mühendislik şifresi olmayan mağazalar: Bu mağazaların mühendislik şifreleri olmadığında panel programlarına giriş yapılmadığından merkez numaraları değiştirilemiyor. Bu mağazalara teknik servis veren şirket tarafından mühendislik şifrelerinin tarafıma gönderilmesini rica ederim.”

180 Kurul’un 14.8.2008 tarih ve 08-50/758-308 sayılı kararında Vestel Angel ürünlerde bulunan şifrenin, sistemin resetlenmesi yoluyla fabrika ayarlarına döndürülmesinin imkan dahilinde olduğu bu nedenle şifrelemenin şifre sahibine ürün üzerinde münhasır bir tasarruf yetkisi sağlayan bir unsur olarak değerlendirilemeyeceği tespiti yer almaktadır. Yürütölen incelemelerde de aksi yönde bir belge ya da bulguya rastlanamamıştır. Mevcut durum itibariyle, aldığı gözlem hizmetinden memnun olmayan bir tüketicinin bu hizmeti temin ettiği gözlem istasyonunu sistemin resetlenmesi sonucunda değiştirmesi mümkün gözükmemektedir.

Bunun yanında yapılan incelemede, MGİ’nin, talep edildiği takdirde, güvenlik sistemlerinde yer alan şifreyi vermekten imtina ettiği yönünde yorumlanabilecek herhangi bir belgeye de rastlanmamıştır.

190 Yukarıdaki değerlendirmeler ışığında başvuru konusu iddiaların Kanun’un 6. maddesi kapsamında bir kötüye kullanma olarak değerlendirilemeyeceği sonucuna varılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun’un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına OYBİRLİğİ ile karar verilmiştir.